החברה למתנ"סים
אדם - קהילה - חברה
شركة المراكز الجماهيرية
انسان - جمهور - مجتمع

לחוד אבל ביחד

המבנה אולי סגור אבל **הלב פתוח**

היערכות קהילתית במצב חירום בעקבות משבר הקורונה -

הנחיות משרד הבריאות בהתמודדות עם משבר הקורונה מבוססות על בידוד, מרחק ונתק מגע בין כולנו.
יותר מכל, היכולת להתמודד עם בידוד הרחקה ונתק, **מחייבים התארגנות חברתית כוללת שתאפשר לעבור את התקופה הקשה** והמורכבת הזו ותחזק אותנו כקהילה וכחברה.

האתגרים

בימים האחרונים ערכנו שיחות עם מנהלי מרכזים קהילתיים בישובים יהודים וערבים ועלו מספר אתגרים:

- **בידוד חברתי** - בעקבות הבידוד הפיזי המלווה באשמה, בושה והסתרה.
- **חוסר וודאות ואי בהירות -** הנובע מעודף מידע ממידע כוזב (FACK NEWS) וגישות סותרות.
- **חששות -** אצל ילדים ומבוגרים ממגע וקשר, חשש מאי הודאות.
- **מבוכה -** חוסר נוחות ונעימות להקפדה על שמירת מרחק ונוהלים.
- **לחץ אישי-** מציפיות סותרות של ממונים ובני משפחה.

מה תפקידינו בעת הזו?

לנו, החברה למתנסים ובמרכזם המרכז הקהילתי, היכולת לתת מענה באמצעות מערך התשתיות הקהילתיות שנבנו במרכזים הקהילתיים בזמן שגרה, על מנת להתמודד קהילתית במצב חירום ולראות בו הזדמנות להתחזקות הנכסים המקומיים ולשדרוג.

זו ההזדמנות לחבר את מי שלא מחובר

אז איך אנחנו בכל זאת יכולים לנסות למנף את הסיטואציה לקידום בינוי קהילה?

לשמור על עקרונות בינוי קהילה ולהתאים אותם למצב הנוכחי - **יצירת שגרה באי שגרה**

עקרונות מנחים:

1. **מסגרות להתמודדות עם אי וודאות** - נכיר במצב אי הוודאות ולכן נשים דגש על יצירת מסגרות שבהם אנשים יכולים לחלוק רעיונות, לשתף במצוקות הנובעות מחוסר הוודאות, זאת במקום לעסוק בניסיונות שווא של היערכות ושליטה קדימה.
2. **רלוונטיות**- התכנים במפגשים הווירטואליים השונים יאפשרו למידה והעשרה דרך העיסוק במצב הקיים תוך ערות לאי הפניות הרגשית והמנטלית.

עלינו להבין אילו פלטפורמות יש לנו במרכזים הקהילתיים שדרכם ניתן לתת לאנשים את התחושה שהם ממשיכים להיות חלק מהמרחב גם אם הם לא נמצאים פיזית כי הם בבידוד?

הפרדה בין הבידוד הפיזי לבידוד החברתי - לא חייבים להיות נוכחים פיזית כדי להיות נוכחים בתודעה הקהילתית.

זו העת ליצור מסגרות להזמין אנשים לתת מעצמם ולהיות שם יחד אחד עבור השני. יותר מתמיד היות המרכז הקהילתי תפיסה ולא רק מקום היא החזקה הגדולה שעומדת לנו.

המטרה: לחוד אבל ביחד

- ✓ להעלות את רמת הקהילתיות ביישוב בעקבות המשבר, ליצור הזדמנויות עבור חברי הקהילה, לתת מעצמם, לתרום לסביבתם ובעיקר להיות שם עבור מי שנזקק וצריך. זו ההזדמנות לחיבוריות ופעולה קולקטיבית בין כולנו.
- ✓ חיבור לשחקנים רבים בככל האפשר בישוב מעבר לרשות המקומית – הזדמנות לשיתופי פעולה משמעותיים, חיזוק השייכות של יחידים וקבוצות ויצירת קשרים וזיקות שיישארו על כנם גם לאחר תום המשבר.

להלן נתיבי פעולה עיקריים:

1. פנים ארגוני- בתוך המרכז הקהילתי

בימים לא פשוטים אלו, כאשר לא מעט מעובדי ועובדות המתנ"ס נאלצים לצאת לחופשה כפויה, המורל נמוך.

בתור מובילי המרכזים, ניתן כן לעשות מספר דברים ש:

א. ישפרו את מצב הרוח

ב. יעזרו לא.נשים להרגיש שאמנם נכפתה עליהם תקופת אבטלה, אבל מקום העבודה שלהם מחכה להם ועדין דואג להם.

מה?	איך?
הנגשה ותמיכה בנושא חל"ת ואבטלה	• ביטוח לאומי קישור לאתר • הפעלת 'קו חם' של מענה לשאלות במתנס לעובדים
שמירה על החיבור הבינאישי במרכז הקהילתי	• קיום שיחת עובדים בזום אחת לשבוע לצורך סבב 'מה נשמע' ושמירה על קשר • שיחות טלפון של מנהל המרכז הקהילתי לעובדים לשמוע מה שלומם • שליחת מחוות בקבוצות הווטסאפ
קשר עם ההנהלה	• יצירת ישיבה (וירטואלית) הנהלה וצוות המרכז הקהילתי (שממשיך לעבוד וגם שלא) • שליחת עדכונים יומיים להנהלה • שימוש בהנהלה כמתנדבים. לחלק את ההנלה לועדות עבודה (חבורת משימה) ולתת להם להפעיל מתנדבים. • קיימת חשיבות רבה לעבודה מסודרת מול הנהלת המתנ"ס. להלן נוהל מסודר ומומלץ לעבודה בזמן הנוכחי.
הפניה לגורמי טיפול בדחק	• נטל ייעוץ ותמיכה בחינם לסובלים מהשלכות המצב - 1800363363 • ערן עוזרים במצבי מצוקה . קישור לאתר.
שקיפות ומתן מידע	• בעת זו חשובה מאוד השקיפות הארגונית. חשוב לאפשר לעובדים כמה שיותר מידע, לחשוף אותם להנגיש להם את מה שקורה. פה תמצאו מלא מידע על המצב.

2. קהילתיות און ליין- חיבור בין אנשים

האתגר: איך מחברים בין א.נשים באופן וירטואלי ולא פנים אל פנים?

אנחנו רגילים שתמיד בשעות צרה- הכי טוב להיות יחד. ופתאום, המציאות הזו מכתיבה לנו אחרת.

אז איך אפשר בכל זאת לשמור על תחושת הקהילה יחד, גם בזמן שאי אפשר להיפגש פנים אל פנים?

אז מסתבר שיש מלא מה לעשות!

המפתח הוא, קודם כל, להבין שאנחנו לא מנסים לשמור על השגרה שהייתה, אלא מנסים לייצר שגרה חדשה. השגרה שהייתה לנו בקהילה כבר אינה רלוונטית- אנחנו רגילים להיפגש כדי להיות יחד. עכשיו זה לא אפשרי. אז כדאי להכיר בכך ולהבין את זה. ומכאן- להתחיל לחשוב אחרת.

והשגרה החדשה יכולה להיות מופלאה ומלאת יתרונות!

מה?	איך?
חיזוק השייכות בישוב	• פעילויות און ליין בין תושבים (למשל שליחת סרטונים "העבר את זה העלאה" בין תושבים) שימוש בטכנולוגיות תומכות • תושבים במרפסות בקטמון • "מתנס עד הבית" טלוויזיה קהילתית בנתניה • פעילויות לתמיכה רגשית. לשל שליחת ברכות או דרישת שלום בווטסאפ. • חבר טלפוני - כל אחד בישוב או בקבוצות מקבל חבר אחד שמתקשר אליו מידי יום לשאול מה שלומו • מפגש של קבוצת בר בת מצווה בכרמיאל עם דין מירושניק ב zoom.
יצירת חיבורים חדשים	• לייזום קבוצות עם מכנים משותפים וחיבור ביניהם- קבוצת למידת מבוגרים (בית מדרש לומד), קבוצת בישול, קבוצת אורח חיים בריא-- ויצירת מפגשים וירטואליים קבועים. • אפליקציית **CommuniT** ליצירת רשת חברתית של עזרה הדדית בקהילה המקומית • חיבור בין עסקים לקהילה דוגמה משדרות • פתיחת קבוצות ווטסאפ קהילתיות , אפשר על פי נושאים. נגיד קבוצה לעזרה הדדית, קבוצה לפעילויות פנאי, קבוצה למתנדבים ועוד • יצירת פלטפורמה קהילתית להעמקת ההכרות הרב ממדית והרב דורית – הזמנה של משפחות למשימות פשוטות המתאימות למשפחה / קבוצה רב גילית לצלם בסמרטפונים משימה יומית ולהעלות לפייסבוק, יצירת אירוע קהילתי אינטרנטי מתמשך.
עידוד יוזמות מקומיות קהילתיות	• עריכת תחרות רעיונות ליצירת חיבורים חדשים • קיום 'חממה וירטואלית' לעידוד יזמות חברתית התנדבותית • דוגמה לשידוך בין משפחות בבידוד • יצירת דף מידע של כל העסקים \ יצרנים המקומיים, ואפשרויות האיסוף\ משלוח שלהם (יצירת נקודת איסוף קהילתית במקרה הצורך)
מעבר לתקשורת און ליין	• מה זה בכלל קבוצת פייסבוק • טיפים לפעילויות לעבודה בתקופה הנוכחית עם קבוצות פייסבוק • הכשרת הקהילה לעבודה עם שיחות וידאו און- ליין (כמו זום, סקייפ)
כלים לשיח שיתופי במרחב הוירטואלי	• הפרקטיקה ההשתתפותית צוברת תאוצה בשנים האחרונות. בתקופה זו עלינו להבין כיצד היא יכולה לשרת אותנו. • כלים לשיח שיתופי במרחב הוירטואלי (מאיה רימר ודרור נוי) • מצגת על עבודה באי ודאות ואיך מייצרים שיח משמעותי (מאיה רימר ודרור נו בהרצאה)
פנייה למנהיגות מקומית	• נציגי עמותות (אילן, אקים, האגודה למלחמה בסרטן, עמותות עזרה וסיוע מקומיות, מחלקות ברשות, ארגוני מתנדבים כמו ועדי הורים בבתי ספר ובגנים, שיטור קהילתי) לקבלת שמות אנשים וטלפונים. • פנייה למומחים מגוונים (קול קורא, נציגות, קשרים אישיים – חבר מביא חבר) כמו מומחי טיפול (פסיכולוגים, פסיכותרפיסטים, מומחי חוסן) , מומחים בתחום הפיננסי והכלכלי (יועצים) מומחים לזכויות (עורכי דין, יועצי ביטוח לאומי) ומומחים למדיה דיגיטלית שיכולים להעמיד עצמם לרשות תושבים שיהיו מעוניינים לפנות ולקבל סיוע טלפוני (או אישי פרטני).

3. התנדבות- הקהילה למען הקהילה

הזמן הזה הוא זמן שרבים מאיתנו חווים משברים אישיים- מהיום להיום א.נשים איבדו הכנסות ומקומות עבודה. הרבה נמצאים בבידוד ואינם יכולים לצאת ולרכוש מצרכים וכדו.

כאן המקום של הקהילה להירתם ולעזור אחד לשנייה! ואין כמו לתת כדי לחזק את תחושת הכוח הפנימי והמסוגלות.

מה?	איך?
מסמכי הפעלת מתנדבים	• מסמך הפעלת מתנדבים החברה למתנ"סים (מעודכן 17.3.20) • מסמך עבודה עם מתנדבים של משרד הרווחה (מעודכן 17.3.20) • רכזי התנדבות ברשויות מקומיות
מיפוי מצב המשפחות בקהילה	• טלפונים של מתנדבים.ות למשפחות בקהילה- על מנת לבדוק מה מצבן ואם יש צרכים מיוחדים. את הצרכים ניתן לחבר למתנדבים.ות או לבעלי עסקים מקומיים. • קול קורא למשפחות לבקשת עזרה • שאלונים למיפוי השכונה\ישוב. • שאלון למתנדבים פרדס חנה • שאלון לצרכים סיוע פרדס חנה
גיוס פעילים והרחבת מעגלי המתנדבים	• שאלונים וטלפונים לאנשים בקהילה על מנת לגייס אותם להתנדבות. הנה דוגמא מקהילת גינות העיר בירושלים. • גיוס א.נשים דרך מאגרי מידע של המרכז הקהילתי וניהול רשימות במרכז הקהילתי. • והנה הדרכה של הרשת להתנדבות ישראלית שעושים הדרכות כיצד לנהל מתנדבים באופן וירטואלי. • קישור לאתר הרשת להתנדבות ישראלית • דוגמה לטופס המחבר בין מתנדבים למבודדים
גיוס תלמידי תיכון ומכינות לסיוע בתקשורת	• הנחיה של ראש מינהל חברה ונוער- חל איסור חד משמעי להעסקת מתנדבים בני נוער עד גיל 18. ההתנדבות היחידה המותרת היא בטלפון, באמצעים וירטואליים אתגרו את בני הנוער לייצר משימות ולחלק פרסים לילדים שמבצעים.
מציאת תעסוקה לנוער על ידי התנדבות בקהילה	• נוער חונך ילדים בעזרה בלימודים באופן וירטואלי. הנה דוגמא מצוינת לשאלון. המרכז הקהילתי יכול להפעיל חונכות של נוער בוגר לילדים צעירים יותר. • נוהל הפעלת בני נוער בראשות המקומית (יש לבדוק שמעודכן)
מענה לקשישים	• לב אחד עזרה לאנשים בבידוד • דור לדור עזרה לגיל השלישי • בידוד אונליין, עזרה לשוהים בבידוד
תנועת של"מ	• הפעלה של רכזי של"מ ומתן מענה למתנדבים עצמם בסיוע רגשי וחומרי. • פתיחת מדור באתר של"מ בשם "תנועת של"מ מחזקת את מתנדביה" - מאגר מידע מגוון להפעלות בשגרת חירום. האתר מתעדכן מדי יום. • השתלבות מתנדבי של"מ במוקד הארצי לחירום.

4. תרבות פנאי- איך עושים את זה כשכולנו תקועים בבית?

אנחנו רגילים ללכת לחוגים, להרצאות, ללמוד יחד וללכת לעשות כושר במכון. מה עושים עכשיו? אז זהו, שיש מלא אפשרויות!

הרעיון המרכזי הוא להבין שתרבות הפנאי שלנו כמו שהכרנו אותה עד היום- כבר לא קיימת. ואנחנו צריכים ליצור לעצמנו תרבות מחודשת.

ומי יודע? אולי בזכות זה א.נשים יגלו תחומים חדשים שמעניינים אותן, ויפתחו אופקים חדשים?

מה?	איך?
הפעלת ספרייה	• הפעלת 'ספרייה משלט רחוק' • שליחת ואיסוף ספרים מאנשים וחלוקה למי שצריך • העברת ספרים בין משפחות בבניין\שכונה דרך קבוצות הווטסאפ
שירה ומוסיקה קהילתית	• הוצאת רכב לשירה המונית ומוסיקה בשכונה • שליחת סרטונים של שירים בין תושבים בקהילה
יצירת חוגים במנהיגות השתתפותית	• שאלון למיפוי תחומי התעניינות בין התושבים, יצירת קבוצות וואטסאפ לפי תחומים, כל קבוצה מתארגנת עצמאית ליצירת מפגשים און ליין בהדרכה עצמית • בנק הזמן- כל אחד שרוצה ללמוד משהו צריך ללמד מישהו אחר מהידע שלו.
יצירת שיח מיטיב בתוך המשפחה	• לתכנן ולבנות מעין "ערכה משפחתית" לכל עם פעילויות ומתודות שניתן לעשות יחד וולבנות את היחסים המשפחתיים בצורה מיטיבה במקום ריבים וטיפוס על הקירות...

5. חיזוק השחקנים המקומיים וחיבורם אחד לשני

קהילה חזקה היא קהילה שבה כל השחקנים המקומיים מחזיקים קו של קהילתיות, וכן יודעת ליצור חיבורים בין השחקנים.

דווקא בזמנים אלו חשוב לייצר ערוצים מחברים בין השחקנים, וגם לחזק קהילתיות של כל שחקן בפני עצמו.

השחקנים: הרשות המקומית, בעלי העסקים, המגזר השלישי והתושבים.

אז איך עושים את זה?

מה?	איך?
עידוד השחקנים המקומיים לפעול בקהילתיות	• עידוד בעלי עסקים להתאחד ולפרסם יחד אפשרויות קנייה און ליין • פניה לעסקים מקומים לשיתופי פעולה ועידוד קניה מקומית • פירסום פליירים (דוגמא למטה של ירוחם) ועידוד תושבים לקנות מקומי.
חיבור תושבים לשאר השחקנים	• חשיפה של שאר השחקנים לתושבים: לפרסם עשייה של הרשות המקומית, לעזור לעסקים מקומיים לפרסם, לפרסם עשייה אקטואלית של עמותות
שולחנות עגולים וירטואלים	• יצירת מפגש שולחנות עגולים של כלל השותפים ביושב לדון בנושאים שונים. למשל התנדבות, עזרה לקשישים, תרבות ועוד.
הובלת ועדות רשותיות וירטואליות	• אפשר כחלק משולחנות עגולים. יצירת ועדות פעולה דרך האון ליין שמסייעות בתחומים שונים. נגיד צוות צרכים מיוחדים, נוער, קשישים ועוד.
קרן קהילה	• הקמת קרן קהילה לסיוע ממשי וחומרי לאנשים / משפחות שנקלעו למצוקה מידית עקב המצב: גיוס אנשים שעוסקים בתחומים כלכליים כמו עובדי בנקים, כלכלנים, אנשי פיננסים.

ולבסוף משהו להשראה לעצמינו על עוצמת התפקיד לנו בעתות אילו במיוחד:

על השאלה מה היית ממליץ **לאזרח החרד שמתבונן באירועים המסחררים ולא יודע איך לנהוג?** ענה פרופ' דוד פסיג- מאוניברסיטת בר-אילן, ידוע כעתידן המוכר בישראל.

"הדרך הכי נכונה להתחיל להתנהל כרגע, היא **לארגן קהילות. רק קהילות יכולת להתגונן.** ורק למי שיהיה מאורגן בקהילה יהיה סיכוי לשרוד הרבה יותר מלכל בודד זה לא מובן מאליו, הדבר הזה של קהילות, ובזמנים הללו, **לקהילה יש יכולת הישרדות יותר גבוהה מלכל בודד בנפרד.** "הקהילתיות שאני מדבר עליה זה משהו שצריך לארגן אותו. **אנשים צריכים להתחיל להתארגן סביב מוסדות.** החל במתנ"סים וכלה בבתי כנסת ובמועדונים למיניהם. שם הקהילה צריכה להתחיל לבוא לידי ביטוי. **התארגנויות לוקאליות – זה כרגע מה שחסר**"

מאגר פעילויות ומידע יעלה בתחילת השבוע, באופן נגיש לאתר החברה